

Týždeň od 13. do 19. augusta

ŽIVOT PREMENENÝ KRISTOM

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

Ef 4,17–32; Kol 3,1–17; Zach 3,3–5; Zach 8,16; Iz 63,10; Rim 8,16.26.27

ÚVODNÝ TEXT

²²Vyzlečte si starého človeka s predchádzajúcim spôsobom života, ktorý hynie klamnými žiadosťami, ²³obnovte sa duchovným zmýšľaním ²⁴a oblečte si nového človeka, stvoreného podľa Božieho obrazu v spravodlivosti a svätosti pravdy. (Ef 4,22–24)

José Antonio žil roky na uliciach španielskej Palmy ako bezdomovec. So sivými strapatými vlasmi a neupravenou bradou vyzeral na oveľa viac ako 57 rokov. Jedného dňa Salva Garcia, majiteľ kaderníckeho salóna, oslovil Josého a navrhol mu kompletnú premenu.

Usadil muža do kresla salónu a usilovný tím ho strihal, farbil a upravoval zamotané zväzky vlasov a brady. José dostal nové štýlové oblečenie. A potom sa to stalo! Keď sa José uvidel v zrkadle, vyhrkli mu slzy. „To som ja? Som úplne iný; nikto ma nespozná!“ Neskôr dodal: „Nešlo len o zmenu vzhľadu. Zmenil sa celý môj život.“

Vo veršoch Ef 4,17–32 Pavol ukazuje, že veriaci zažili úplnú premenu. Vzdali sa svojho starého *ja* a prijali novú identitu. Trochu to pripomína Josého zmenu, tu však nejde len o vonkajšok. Zmena zahŕňa obnovu „duchovným zmýšľaním“ (Ef 4,23) a vnáša do života „spravodlivosť a svätosť pravdy“ (Ef 4,24). To je konečná premena!

OSNOVA LEKCIE

Potom, čo sa Pavol v prvej polovici 4. kapitoly venoval veľkolepému Božiemu plánu predstaviť celému vesmíru Božiu múdrosť prostredníctvom spoločenstva veriacich, v ďalších veršoch podrobne opisuje, ako konkrétne vyzerá „nový“ život veriacich, ktorý je svedectvom o moci Božej lásky a evanjelia.

- Ef 4,17–19: Ako vyzerá život bez Krista (nedeľa)
- Ef 4,20–24: Život „nového“ človeka s Kristom (pondelok)
 - Ef 4,25–29: Zmena v reči aj v konaní (utorok)
 - Ef 4,30: Život, ktorý „poteší“ Svätého Ducha (streda)
 - Ef 4,31.32: Život naplnený láskou a láskavosťou (štvrtok)

ZNIČUJÚCA ŠPIRÁLA HRIECHU

¹⁷Hovorím teda a dosvedčujem v Pánovi toto: Nežite už tak, ako žijú pohanía v márnosti svojho zmyšľania, ¹⁸so zatemnenou myslou, odcudzení Božiemu životu pre ich nevedomosť, ktorá sa ich zmocnila, a pre zatvrdenosť ich srdca. ¹⁹Vo svojej otupenosti sa oddali necudnostiam, aby nenásytne páchali každú nečistotu. (Ef 4,17–19)

Ako Pavol v uvedených textoch povzbudzuje veriacich, aby žili spôsobom, ktorý buduje jednotu cirkvi?

Ef 4,17–32

Kol 3,1–17

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Ako sme študovali minulý týždeň, v predchádzajúcej časti (Ef 4,1–16) sa Pavol venoval téme jednoty cirkvi. Keď porovnáme verše Ef 4,1 a Ef 4,17, všimneme si podobnosť Pavlových výziev na zmenu života. Táto podobnosť naznačuje, že Pavol rieši v celej kapitole rovnakú tému – jednota a spôsob života, ktorý ju podporuje. V druhej časti kapitoly sa na tento aspekt pozerá z iného a spočiatku negatívneho uhla pohľadu.

V Ef 4,17–24 Pavol dáva do protikladu životný štýl pohanov, ktorý podľa neho podkopáva jednotu (Ef 4,17–19), so skutočne kresťanským spôsobom života, ktorý jednotu buduje (Ef 4,20–24). Keď čítame Pavlovu ostrú kritiku skazeného životného štýlu pohanov, mali by sme si pripomenúť jeho presvedčenie, že pohanía sú vykúpení Bohom prostredníctvom Krista a dostali ponuku úplného spoločenstva v Božom ľude (Ef 2,11–22; Ef 3,1–13). V Ef 4,17–19 teda ponúka negatívny opis tých pohanov, čo sú nimi, „podľa tela“ (Ef 2,11).

Pavol sa nezaobera len ich konkrétnymi hriechmi alebo správaním. Znepokojuje ho, kam takýto život vedie a aké sú jeho následky. Život v zajatí hriechu má zničujúcu, klesajúcu trajektóriu a vedie k zničeniu. Podstatou textu Ef 4,17–19 je portrét prázdneho a hriechom ovplyvneného života, ktorého dôsledkom je, že ľudia sú „v márnosti svojho zmyšľania, so zatemnenou myslou, odcudzení Božiemu životu pre ich nevedomosť“ (Ef 4,17.18). Táto bezcitná spiritualita je zdrojom otupeného chápania zdôrazneného na začiatku pasáže („pre ich nevedomosť, ktorá sa ich zmocnila, a pre zatvrdenosť ich srdca“; Ef 4,18). Takéto konanie speje k nečistému spôsobu života, do ktorého Pavol zahŕňa aj skazené sexuálne praktiky („oddali necudnostiam, aby nenásytne páchali každú nečistotu“; Ef 4,19). Odcudzení Bohu nevedia, ako žiť a oddelení od Jeho spásnej milosti pokračujú v zostupnej špirále hriechu a skazenosti.

- **Aká je tvoja vlastná skúsenosť s mocou hriechu, ktorá človeka nekontrolovane sťahuje nadol do ešte väčšieho hriechu?**

APLIKÁCIA

DÔLEŽITÁ ZMENA OBLEČENIA

²⁰Vy ste sa však u Krista takým veciam neučili, ²¹ak ste o ňom naozaj počuli a boli ste v ňom vyučení podľa pravdy, ktorá je v Ježišovi. ²²Vyzlečte si starého človeka s predchádzajúcim spôsobom života, ktorý hynie klamnými žiadostami, ²³obnovte sa duchovným zmyšľaním ²⁴a oblečte si nového človeka, stvoreného podľa Božieho obrazu v spravodlivosti a svätosti pravdy. (Ef 4,20–24)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Uvažuj o úvodnom texte (Ef 4,20–24). Na akú podstatnú skutočnosť sa Pavol sústreďuje, keď svojim adresátom hovorí o ich obrátení?

Po tom, čo Pavol opísal ich bývalý pohanský život (Ef 4,17–19), nehovorí: „Vy ste sa tak však u Kristovi neučili.“ Namiesto toho zvolá: „Vy ste sa tak nenaučili Krista!“ (Ef 4,20; Roh.) Originálny text naznačuje, že Efezania „počuli“ Krista (nie že „počuli o ňom“) a boli „v ňom vyučení“ (Ef 4,21). Pavol ďalej podporuje myšlienku prijatia Ježišom zmeneného spôsobu života, keď hovorí, že „pravda je v Ježišovi“ (Ef 4,21). Preto Pavol vníma „vieru“ ako osobné spojenie s Kristom, ktoré je také živé a skutočné, že ho možno opísať ako „naučiť sa Krista“. Uznávame, že vzkriesený a vyvýšený Ježiš je živý a je s nami. Sme formovaní Jeho učením a príkladom a prejavujeme lojalitu voči Nemu ako nášmu živému Pánovi. Otvárame svoj život Jeho aktívnemu vedeniu, ktoré sa uskutočňuje prostredníctvom Ducha a Slova.

Pavol hovorí, že prijatie Kristom formovaného života sa uskutočňuje v troch krokoch. Tie vyjadruje obrazmi odevu. (1) „Vyzliecť si starého človeka“ vo význame odvrátiť sa od starého spôsobu života (Ef 4,22), (2) zažiť vnútornú „obnovu“ (Ef 4,23) a (3) „obliecť si nového človeka“, teda Bohu odovzdať život podľa Jeho plánu (Ef 4,24). Pavlova metafora odzrkadľuje použitie odevu v Starej zmluve ako symbolu hriechnosti (napr. Ž 73,6; Zach 3,3,4; Mal 2,16) a spasenia (napr. Iz 61,10; Ezech 16,8; Zach 3,4,5).

V dávných dobách muži nosili po kolená siahajúce oblečenie (tuniku) ako spodnú bielizeň a na tom plášť alebo pelerínu na ochranu pred slnkom. Podobne aj ženy nosili tuniku a rúcho. Kultúry uvedené v Biblii boli väčšinou chudobné. Odevy boli vzácne a drahé a museli byť trvácne. Bolo nezvyčajné vlastniť viac ako jednu súpravu oblečenia. Kvalita a štýl týchto odevov signalizovali znaky identity a stavu nositeľa. Prezliecť sa, vymeniť jednu súpravu šiat za druhú, bola nezvyčajná a dôležitá udalosť. Zďaleka teda nešlo o takú bežnú činnosť, ktorú my robíme niekoľkokrát za deň. Pavol ukazuje, že zmena v živote bude taká viditeľná, ako bola v kontexte prvého storočia výmena jednej súpravy oblečenia za druhú.

APLIKÁCIA

- Aký je zásadný rozdiel medzi učením sa o Kristovi a učením sa poznávať Krista?

ZMENA V REČI A KONANÍ

²⁵Preto odhodte lož a každý hovorte pravdu svojmu blížnemu, lebo sme si navzájom údmi. ²⁶Hnevajte sa, ale nehrešte. Slnko nech nezapadá nad vašim hnevom. ²⁷Nedávajte miesto diablovej. ²⁸Zlodej nech už nekradne, ale radšej nech pracuje a vlastnými rukami zarába, aby sa mal o čo rozdeliť s núdznym. ²⁹Nech z vašich úst nevyjde nijaké zlé slovo, ale iba dobré, na budovanie, kde treba, aby počúvajúcim prinášalo milosť. (Ef 4,25–29)

Ktoré Pavlove rady týkajúce sa spôsobu komunikácie medzi veriacimi sú pre teba práve teraz najdôležitejšie? Prečo? (Ef 4,25–29)

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

V texte Ef 4,25–32 Pavol opakovane používa zaujímavé usporiadanie myšlienok, ktoré veľmi dobre ilustruje aj verš Ef 4,25: najprv (1) negatívny príkaz („odhodte lož“), potom nasleduje (2) pozitívny príkaz („každý hovorte pravdu svojmu blížnemu“), a napokon (3) zdôvodnenie („lebo sme si navzájom údmi“, čo zrejme znamená, že sme časťami jedného tela, a tak sa navzájom ovplyvňujeme ako „údy jedného tela“). Pavlovo nabádanie „hovoriť pravdu“ nie je výzvou konfrontovať ostatných členov zboru s neúčtívm či konfliktným predkladaním faktov. Pavol odkazuje na text Zach 8,16, ktorý nabáda hovoriť pravdu ako spôsob budovania zákonnosti a pokoja.

Keďže vo verši Ef 4,31 Pavol varuje pred rozhorčenosťou, hnevom a krikom, jeho slová v Ef 4,26 („Hnevajte sa, ale nehrešte.“) nie sú žiadnym ospravedlnením prejavov hnevu v zborovom spoločenstve. Pavol skôr pripúšťa možnosť hnevu, pričom jeho vyjadrenie obmedzuje v zmysle: „Ak sa ťa zmocní hnev, nedovoľ, aby priniesol ovocie hriechu.“

Zdá sa, že Pavol prerušuje svoje pojednanie o *hovorení* negatívnym príkazom o zlodejoch: „Zlodej nech už nekradne.“ (Ef 4,28) Za týmto vyjadrením nasleduje opäť pozitívna výzva, nech: „pracuje a vlastnými rukami zarába“ (Ef 4,28; pozri tiež 1Kor 4,12; 1Tes 4,11) a odôvodňuje to slovami: „aby sa mal o čo rozdeliť s núdznym“ (Ef 4,28). Možno Pavol zaradil do textu túto vsuvku o zlodejoch kvôli spojitosti medzi krádežou a klamlivou rečou, ako to ilustruje príbeh Ananiáša a Zafiry v Sk 5,1–11. Pavlova viera v Kristovu premieňajúcu moc je taká silná, že si predstavuje, ako sa zo zlodejov stávajú dobrodinci!

Apoštol sa potom vracia k téme hovorenia a prikazuje: „Nech z vašich úst nevyjde nijaké zlé slovo.“ (Ef 4,29) Pavol vníma ničivý účinok „zlého slova“. Pozitívne je, že apoštol nechce len, aby sa Kristovi nasledovníci nevyjadrovali spôsobom, ktorý ničí ľudí a vzťahy, ale aby takéto svoje prejavy nahradili dobrými slovami, ktoré splňajú nasledujúce kritériá: (1) slúžia „na budovanie“, (2) zaznievajú v správny čas na správnom mieste („kde treba“ alebo je „práve potrebné“) a (3) dávajú „milosť tým, ktorí počúvajú“ (Ef 4,29). Keby také mohli byť všetky naše slová!

SVÄTÝ DUCH V ŽIVOTE VERIACEHO

Nezarmucujte Svätého Božieho Ducha, ktorého pečať nosíte na deň vykúpenia. (Ef 4,30)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM Pavol v predchádzajúcich veršoch hovoril o hriechoch, ktoré súvisia s naším vyjadrovaním. Akú výzvu teraz adresuje Efezanom v súvislosti s prítomnosťou Svätého Ducha v kresťanskom spoločenstve? Ako jeho výzve rozumieť? (Ef 4,30)

Apoštol ponúka znepokojujúce varovanie a potešujúce zaslúbenie. Hriechy, ktorých sa navzájom dopúšťame v kresťanskom spoločenstve, nie sú len akými-mi malými prehreškami, ktoré by nemali vážne následky. Práve naopak. Ak zneužívame Boží dar reči na ponížovanie a ničenie našich spoluveriacich (Ef 4,25–27.29.31.32), zarmucujeme tým Svätého Ducha. To, že Pavol odkazuje na text proroka Izaiáša, zdôrazňuje vážnosť jeho varovania: „Oni sa však búrili a zarmucovali jeho svätého ducha, preto sa obrátil proti nim ako nepriateľ, sám proti nim bojoval.“ (Iz 63,10)

V upokojujúcom zaslúbení Pavol potvrdzuje, že Svätý Duch dáva veriacim svoju pečať v deň, keď prijali Krista (Ef 1,13.14), a túto pečať nesú až do „dňa vykúpenia“ (Ef 4,30). Vzťah Ducha s veriacim nie je krehký alebo neistý, je pevný a trvácny. Keď veriaci ignorujú prebývajúcu prítomnosť Ducha tým, že používajú Boží dar reči ako útočné zbrane, neznamená to, že Duch od nich odchádza. Naopak, zostáva s nimi a prežíva zármutok. Duch má v úmysle zostať prítomný s veriacimi a označovať ich za vlastných a chránených Bohom – a to až do Kristovho návratu.

Pavol podčiarkuje plnú božskosť Ducha ako „Svätého Božieho Ducha“ a vyzdvihuje osobnosť Ducha tým, že ho zobrazuje ako niekoho, kto je schopný prežívať zármutok. (Pozri aj Rim 8,16.26.27; 1Kor 2,10.13; 1Kor 12,11; Gal 5,17.18.) Pri diskusii o tajomstve Božstva musíme postupovať nesmierne opatrne. Duch je jedno s Otcom a zároveň je odlišný od Otca aj Syna. „Duch má svoju vlastnú vôľu a podľa nej aj koná. Svojím konaním ho môžeme zarmútiť a môžeme sa mu rúhať. Takéto prejavy sú charakteristikou osoby, nie nejakej moci alebo akéhosi vplyvu. Je teda Duch osobou ako vy a ja? Nie, pretože sa naším obmedzeným ľudským vyjadrovaním snažíme opísať nevystihnuteľnosť toho, kým Duch v skutočnosti je a kým sa ľudské bytosti nikdy nemôžu stať.“ (PETERSEN, Paul, *God in 3 Persons—In the New Testament*. Silver Spring, MD: Biblical Research Institute, 2015, p. 20.)

APLIKÁCIA ■ Je to „Svätý Boží Duch“, kto s nami žije v takom dôvernom zväzku, že ho naše konanie ovplyvňuje. Zdieľame život s členom Božej rodiny. Duch s nami žije v trvalom vzťahu, ktorý je pre nás pečaťou – teda uistením o jeho vlastníctve – až do konca časov. Aká by mala byť odpoveď tvojjej viery na túto úžasnú pravdu?

LÁSKAVOSŤ NAMIESTO ZATRPKNUTIA

³¹**Odhodte každé rozhorčenie, vášeň, hnev, krik a rúhanie so všetkou zlobou.**

³²**A budte k sebe dobrí, milosrdní, odpúšťajte si navzájom, ako aj vám Boh odpustil v Kristovi.** (Ef 4,31.32)

Odvolaním sa na „deň vykúpenia“ (Ef 4,30) Pavol vyzval svojich čitateľov, aby zväžili, ako používajú reč v kontexte Kristovho druhého príchodu. Nasledujúce dva verše (Ef 4,31.32) môžeme teda vnímať ako poučenie, ako by mala vyzerat naša reč v očakávaní tejto veľkej udalosti.

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Aké postoje a správanie by mali sprevádzať naše slová a náš spôsob vyjadrovania vo svetle Kristovho návratu? Čoho by sme sa mali vyvarovať? Čím by sa mala naša reč vyznačovať? (Ef 4,31.32)

V záverečnej výzve textu, ktorý tento týždeň študujeme (Ef 4,17–32), Pavol opäť najprv prináša negatívny príkaz, ktorý poukazuje na šesť nerestí, ktoré máme „odhodiť“ (Ef 4,31). Potom nasleduje pozitívna výzva na dobrotivosť, milosrdenosť a odpustenie (Ef 4,32), a napokon zdôvodnenie týchto výziev. Veriaci si majú navzájom odpúšťať, „ako aj vám Boh odpustil v Kristovi“ (Ef 4,32). Zoznam šiestich necností sa začína a končí všeobecnými výrazmi, „každá zatrpknutosť“ a „všetka zloba“. Medzi nimi sú štyri ďalšie výrazy: „rozhorčenie“, „hnev“, „krik“ a „rúhanie“ (Ef 4,31).

Význam slova „rúhanie“ vychádza z gréckeho slova *blasfémia* a najčastejšie označuje hrubé urážanie Boha slovami alebo rečami. Pôvodný význam slova *blasfémia* (a je to tak aj pri slovenskom použití tohto slova) má však širší zmysel. Vzťahuje sa na posmešné, potupné urážanie, ohováranie, hanobenie a znevažovanie Boha aj človeka. Zdá sa, že v zozname sa postoje (zatrpknutosť, rozhorčenie a hnev) pretavia do zlostnej reči (krik a ohováranie). Pavol sa v podstate usiluje „odzbroyiť“ reč kresťana. Postoje, ktoré podnecujú zatrpknutú reč a slovné stratégie, ktoré ju využívajú, majú byť odstránené z kresťanského arzenálu. Kresťanské spoločenstvo bude prekvitať a jednota cirkvi sa bude posilňovať (porovnaj s Ef 4,1–16) len tam, kde sa veriaci zbavia slov, ktoré ubližujú, útočia, rozdeľujú a búrajú.

V súvislosti so zlými rečami sa však nemáme sústrediť na ich potlačenie, ale skôr nahradenie. Naše rozhovory a činy uprostred Kristovej rodiny – a tiež mimo nej – nemajú mať svoj pôvod v hneve, ale majú byť motivované dobrotivosťou, milosrdenstvom a odpustením založeným na najvyššom štandarde zo všetkých – na odpustení, ktorým Boh v Kristovi odpustil nám (Ef 4,32). Pavol predstavuje „vertikálne odpustenie“ (ktoré nám ponúka Boh) ako vzor pre „horizontálne odpustenie“ (toho, čo si navzájom ponúkame; porovnaj s Kol 3,13; Mat 6,12.14.15).

- **Zamysli sa nad silou svojich slov. Ako ich môžeš využiť na to, aby ťa povznášali, povzbudzovali a budovali tvoju vieru aj vieru tvojich bratov a sestier?**

APLIKÁCIA

PODNETY NA ZAMYSLENIE

„Nech sú vaše rozhovory také, že nebudete potrebovať pokánie. *Nezarmucujte Svätého Ducha Božieho, ktorým ste zapečatení ku dňu vykúpenia...* Ak máš v srdci lásku, budeš sa snažiť upevniť a budovať svojho brata v najsvätejšej viere. Ak padne slovo, ktoré škodí povesti tvojho priateľa alebo brata, nepodporuj toto zlé rozprávanie. Je to dielo nepriateľa. Láskavo pripomeň rečníkovi, že Božie slovo zakazuje takýto druh rozhovoru.“ (RH 5. júna 1888)

Ako by sa zmenil váš zbor, keby každý z vás dal a praktizoval sľub pozostávajúci z týchto vyhlásení:

1. Želám si, aby bol môj vplyv v rámci rodiny cirkvi adventistov siedmeho dňa aj mimo nej pozitívny, povznášajúci, budujúci vieru a posilňujúci morálku (Ef 4,29).
2. Uvedomujúc si Kristove výzvy na jednotu a lásku vynaložím viac energie na potvrdzovanie tých, ktorí robia a hovoria veci, o ktorých si myslím, že sú dobré, a menej času budem venovať poukazovaniu na chyby tých, o ktorých si myslím, že sa mýlia (Ján 13,34.35; Ján 17,20–23; Ef 4,1–6; 1Tes 5,9–11).
3. Keď s niekým nesúhlasím, jasne vyjadrím svoju úctu voči spoluveriacemu. Budem vychádzať z toho, že je čestný a oddaný Kristovi. Poviem svoj odlišný názor vládne a láskavo, nie prudko a hlučne (Ef 4,31.32).
4. Budem žiť radostne a budem hľadať každú príležitosť na budovanie a utvrdzovanie viery svojich bratov a sestier. Ved' spoločne očakávame návrat Krista (Ef 4,29.30; Gal 6,2; Heb 10,24.25).

NÁMETY NA SPOLOČNÉ UVAŽOVANIE

1. Preštudujte si jedenásť miest v Liste Efezanom, kde Pavol opisuje spoločenstvo Otca, Syna a Svätého Ducha a ich úzku spoluprácu na spásu ľudstva. Ako tento dôraz ovplyvňuje naše chápanie Boha? (Ef 1,3–14; Ef 1,15–23; Ef 2,11–18; Ef 2,19–22; Ef 3,1–13; Ef 3,14–19; Ef 4,4–6; Ef 4,17–24; Ef 4,25–32; Ef 5,15–20; Ef 6,10–20)
2. Ako uplatňujeme Pavlove rady o kresťanskej reči (Ef 4,25–32) vo veku elektronickej komunikácie a na sociálnych sieťach, ktoré sa príliš často zneužívajú na kyberšikanu a anonymné online „zabíjanie“ ľudí?